

2023/2611

24.11.2023.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2023/2611
(2023. gada 15. novembris)
par trešo valstu piederīgo kvalifikācijas atzīšanu

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Darbinieku trūkums Savienībā ievērojami ierobežo tās spēju pielāgoties dažādās valstīs un darba tirgos notiekošajām pārmaiņām strādāšanas, ražošanas un sazināšanās jomā.
- (2) Darba devēji visā Savienībā nemitīgi ziņo par grūtībām sameklēt darbiniekus ar vajadzīgajām prasmēm. Turklāt paredzams, ka demogrāfiskā novecošana nākotnē samazinās pieejamo darbaspēku un saasinās prasmju nepietiekamību. Īpaši cieš mazie un vidējie uzņēmumi (MVU), kuru visā Savienībā ir 25 miljoni, jo tiem ir grūti atrast talantus, kas vajadzīgi ilgtspējīgai izaugsmei un spējai paplašināties un konkurēt.
- (3) Kvalificētu darbinieku trūkums aptver daudzu dalībvalstu industriālās ekosistēmas, un palielinās augsti, vidēji un zemi kvalificētu vakanču skaits. Pastāvīgs trūkums ir tādās nozarēs kā būvniecība, ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģija (IKT), transports, profesionālie pakalpojumi, veselības aprūpe un ilgtermiņa aprūpe. Bez tam no 2015. līdz 2021. gadam darbaspēka trūkums ir divkāršojies galvenajās zaļajai pārveidei būtiskajās nozarēs. Stāvokli vēl vairāk sarežģī uzņēmumu grūtības atrast darbiniekus ar atbilstošām digitālajām prasmēm un īpašas grūtības pieņemt darbā IKT speciālistus.
- (4) Prasmju trūkums būtiski bremzē Savienības centienus palikt konkurētspējīgai pasaules līderei un neto nulles emisijas tehnoloģiju centram un īstenot savus augstos klimatiskos un enerģētiskos mērķus. Tas arī vājina Savienības spēju izmantot zaļās un digitālās pārveides potenciālu, stiprināt Savienības tehnoloģisko līderību, stimulēt izaugsmi un inovāciju un efektīvi reaģēt tādās ārkārtējās situācijās kā Covid-19 pandēmija vai ģeopolitiskas sadursmes. Prasmju trūkums tādās nozarēs kā veselības aprūpe un ilgtermiņa aprūpe ierobežo spēju rūpēties par novecojošo sabiedrību un visiem nodrošināt kvalitatīvu veselības aprūpi.
- (5) Lai risinātu šo prasmju trūkumu, ir vajadzīgi ievērojami ieguldījumi prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā, kā arī pasākumi, kuri sekmē darbaspējīgā vecuma pieaugušo dalību darba tirgū, veicina darbaspēka mobilitāti, uzlabo darba apstākļus un piesaista Savienībai cilvēkus ar vajadzīgajām prasmēm.
- (6) Prasmju un darbaspēka trūkuma novēršanas darbības Savienība ir konsekventi atbalstījusi, maksimalizējot iekšzemes darbaspēka potenciālu. To vidū ir iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot darbaspēka mobilitāti iekšējā tirgū, piemēram, Eiropas Nodarbinātības dienestu sadarbības tīkli (EURES). Tās mērķis ir arī darba tirgū celt sievietes, invalīdu un migrantu dalības līmeni. Īpaši uzsvērts arī tas, ka jāiesaista nepietiekami pārstāvētas grupas, sevišķi jaunieši, kuri nav

ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā (NEET). 2020. gada Eiropas Prasmju programmā ⁽¹⁾ ir izklāstītas 12 darbības, kuru mērķis ir palīdzēt privātpersonām un uzņēmumiem attīstīt prasmes un tās izmantot, un te ietilpst arī Padomes ieteikumi par profesionālo izglītību un apmācību ⁽²⁾, individuālajiem mācību kontiem ⁽³⁾, mikrodiplomiem ⁽⁴⁾ un Prasmju pilnveides pakta uzsākšana. Prasmju pilnveides pakts atbalsta sadarbību starp publiskām un privātām organizācijām, stiprinot kolektīvo rīcību prasmju jomā, lai apmierinātu darba tirgus vajadzības, un atbalsta plaša mēroga partnerības galvenajās industriālajās ekosistēmās.

- (7) Savienība veido iekļaujošu pieeju darbaspēka trūkuma pārvarēšanai, it īpaši – dodot iespēju visu paaudžu cilvēkiem Savienībā savu dzīves izvēli un potenciālu īstenot ekonomikā un sabiedrībā. Šim nolūkam dalībvalstīm ir pieejams vispusīgs Savienības politikas instrumentu kopums, sevišķi Komisijas paziņojums “Demogrāfiskās pārmaiņas Eiropā: rīkkopa rīcībai”, kas ļauj ģimenes vēlmes labāk saskaņot ar algotu darbu, atbalstīt un sekmēt jaunāko paaudžu uzplaukumi, kā arī dot iespējas vecākajām paaudzēm nezaudēt labklājību.
- (8) Tomēr pieprasījumu pēc kvalificētiem darbiniekiem nevar apmierināt ar Savienības darbaspēku vien. Lai Savienības ekonomika būtu sekmīga un noturīga, tā ir jāpadara pievilcīgāka visas pasaules talantiem. Pārvaldītai likumīgai darba meklētāju migrācijai no trešām valstīm ir jāiekļaujas risinājumos, kas novērs darbaspēka trūkumu, ar ko sastopas darba devēji, meklējot darbiniekus ar vajadzīgajām prasmēm un vairojot ekonomisko izaugsmi.
- (9) ES darbaspēka apsekojuma dati rāda, ka trešo valstu piederīgie ar augstāko izglītību biežāk nekā Savienības pilsoņi ir pārāk augsti kvalificēti darbam, kuru tomēr dara mazkvalificētās vai vidēji kvalificētās profesijās. 2022. gadā Savienībā pārāk augsta kvalifikācija bija 39,4 % trešo valstu pilsoņu, 31,8 % Savienības pilsoņu no citām dalībvalstīm un tikai 21,1 % attiecīgās dalībvalsts piederīgo ⁽⁵⁾. Pārāk augsta kvalifikācija var radīt ekonomiskus zaudējumus gan attiecīgajām personām, gan Savienības ekonomikai.
- (10) Atzīstot migrantu būtisko lomu Savienības ekonomikā un sabiedrībā, dalībvalstīm ir atstātas tiesības noteikt uzņemamo cilvēku skaitu, kuri ierodas strādāt no trešām valstīm, un Savienība ir izveidojusi vispārēju pieeju likumīgai migrācijai, lai Savienībā racionalizētu migrācijas procedūras un saskaņotu trešo valstu piederīgo uzņemšanas nosacījumus un tiesības. Migrācijas un patvēruma paktā ⁽⁶⁾ ir atzīts, ka vispusīgas migrācijas pārvaldības sistēmas būtiska daļa ir likumīgu kanālu izveide prasmīgu trešo valstu piederīgo ieceļošanai Savienībā. Pārstrādātajai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2021/1883 ⁽⁷⁾ (t. s. “Zilās kartes direktīvai”) ir paredzēts darba tirgū iesaistīt augsti kvalificētus talantus. Lai apmierinātu augošo pieprasījumu pēc kvalificētiem speciālistiem IKT nozarē dalībvalstīs, direktīvā paredzēts noteiktās IKT profesijās augstākās profesionālās prasmes

⁽¹⁾ 2020. gadā sāktajā Prasmju programmā Eiropai izklāstīti ES mērķi, kas attiecas uz prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju nākamajos piecos gados.

⁽²⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par individuāliem mācību kontiem (OV C 243, 27.6.2022., 26. lpp.).

⁽⁴⁾ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībā (OV C 243, 27.6.2022., 10. lpp.).

⁽⁵⁾ Eurostat, LFSA_EOQQAN.

⁽⁶⁾ Komisijas paziņojums par jaunu Migrācijas un patvēruma paktu (COM(2020) 609 final).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2021/1883 (2021. gada 20. oktobris) par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem augsti kvalificētās nodarbinātības nolūkā un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2009/50/EK (OV L 382, 28.10.2021., 1. lpp.).

uzskatīt par līdzvērtīgām augstākās izglītības kvalifikācijai. Turklāt Prasmju un talantu paketē ⁽⁸⁾, ko Komisija pieņēma 2022. gada aprīlī, uzsvērts, ka likumīga migrācija nāk par labu gan migrantiem, gan viņu izcelsmes un galamērķa valstīm. Paketē tika ierosināti leģislatīvi, operacionāli un nākotnei domāti politikas pasākumi, kuru mērķis ir stiprināt Savienības likumīgās migrācijas regulējumu, to vidū priekšlikumi grozīt Padomes Direktīvu 2003/109/EK ⁽⁹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/98/ES ⁽¹⁰⁾, lai vienkāršotu procedūras visu prasmju līmeņu trešo valstu piederīgo uzņemšanai un stiprinātu viņu tiesības, kad viņi jau pastāvīgi uzturas Savienībā.

- (11) Kvalificēti cilvēki, kuriem vajadzīga starptautiska aizsardzība un kuri vēlas stāties darbā dalībvalstīs, ir nepietiekami izmantots iespējamo darba meklētāju kopums, kas varētu apmierināt darba devēju vajadzības. Saskaņā ar Komisijas Ieteikumu (ES) 2020/1364 ⁽¹¹⁾ par likumīgiem kanāliem aizsardzības iegūšanai ES Komisija ir mudinājusi dalībvalstis ieviest darba meklēšanas papildkanālus cilvēkiem, kuriem nepieciešama starptautiska aizsardzība, lai liktu lietā viņu prasmes, kvalifikāciju un motivāciju, vienlaikus Savienībā risinot prasmju un darbaspēka trūkuma problēmu.
- (12) Lai atvieglotu ārvalstnieku pieņemšanu darbā un dotu iespējas trešo valstu piederīgajiem Savienībā strādāt par īpaši pieprasītām atzītās profesijās, Komisija ir ierosinājusi dibināt “ES talantu fondu” ⁽¹²⁾ – platformu, kas satuvina un atbalsta trešo valstu darba meklētāju profilu savietošanu ar dalībvalstīs iedibinātu darba devēju vakancēm. Talantu fonda mērķis būs padarīt Savienību pievilcīgāku darba meklētājiem no trešām valstīm un darba devējus Savienībā atbalstīt prasmju un darbaspēka trūkuma novēršanā. ES talantu fonds varētu arī atbalstīt darbaspēka papildkanālu iedarbināšanu.
- (13) Komisija arī izstrādā talantu partnerības, kas ir viens no galvenajiem Migrācijas un patvēruma pakta ārējās dimensijas aspektiem un tiek īstenotas saskaņā ar Komisijas paziņojumu par prasmju un talantu piesaistīšanu ES ⁽¹³⁾.
- (14) Ņemot vērā augošo globālo konkurenci pēc prasmēm un talantiem, 2023. gadā tikai viena no Savienības dalībvalstīm ir starp piecām augsti izglītotiem darba ņēmējiem pievilcīgākajām ESAO valstīm ⁽¹⁴⁾. Spēja piesaistīt un pieturēt talantus ir atkarīga no vairākiem mainīgiem lielumiem, to vidū integrācijas un iekļaušanas politikas, atbalsta pasākumiem migrantiem ar īpašām vajadzībām, likumīgiem ceļiem uz pastāvīgu uzturēšanos un pilsonību, kas aptver arī studentus, ienākumu perspektīvas un nodokļiem, priekšstata par nākotnes izredzēm, dzīves kvalitātes, prasmju un kvalifikācijas atzīšanas.

⁽⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Prasmju un talantu piesaistīšana ES” (COM(2022) 657 final).

⁽⁹⁾ Padomes Direktīva 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji (OV L 16, 23.1.2004., 44. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/98/ES (2011. gada 13. decembris) par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi (OV L 343, 23.12.2011., 1. lpp.).

⁽¹¹⁾ Komisijas Ieteikums (ES) 2020/1364 (2020. gada 23. septembris) “Par likumīgiem kanāliem aizsardzības iegūšanai ES: pārmitināšanas, humanitāras uzņemšanas un citu papildu kanālu veicināšana” (OV L 317, 1.10.2020., 13. lpp.).

⁽¹²⁾ Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par ES Talantu fonda izveidi (COM(2023) 716).

⁽¹³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Prasmju un talantu piesaistīšana ES” (COM(2022) 657 final).

⁽¹⁴⁾ *What is the best country for global talents in the OECD?* [Kura ESAO valsts pasaules talantiem labākā?] *OECD, Migration Policy Debates No. 29, 2023.*

- (15) Jautājums par kvalificētu darbinieku piesaistīšanu un prasmju un kvalifikācijas atzīšanas nozīmi tiek risināts dažādās Savienības prasmēm un migrācijai veltītās darbībās. Eiropas Prasmju programmai pievienotajā Komisijas paziņojumā ⁽¹⁵⁾ ir uzsvērtā nepieciešamība darīt vairāk, lai uzlabotu likumīgus kanālus iekļūšanai Savienībā un trešo valstu piederīgo prasmju atzīšanu Savienības darba tirgū. Komisijas Rīcības plānā par integrāciju un iekļaušanu 2021.–2027. gadam ⁽¹⁶⁾ ir atzīts, ka ir svarīgi atvieglot trešo valstu piederīgo kvalifikācijas atzīšanu un salīdzināmību, lai palīdzētu trešo valstu piederīgajiem pilnīgi izmantot savas prasmes. Zaļā kursa industriālajā plānā ⁽¹⁷⁾ tika paziņoti pasākumi, kuru starpā ir trešo valstu piederīgo kvalifikācijas atzīšanas darbs, un pirmoreiz tika norādīts, cik vērtīga ir pieeja “Prasmes pirmajā vietā”, nosakot pilsoņu un trešo valstu piederīgo faktiskās prasmes. MVU atvieglojumu paketē ⁽¹⁸⁾ tika atzīts, ka prasmju trūkums ir viena no lielākajām problēmām, ar ko saskaras MVU, un atgādināja par apņemšanos iesniegt iniciatīvu, kuras mērķis ir uzlabot trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, lai palīdzētu Savienības darba tirgū novērst prasmju trūkumu. Komisijas paziņojumā “Ilgtermiņa konkurētspēja Eiropas Savienībā – raugoties pēc 2030. gada” līdzīgi uzsvērts, ka prasmju trūkuma novēršanai Savienībā ir jāveicina mobilitāte, atvieglot citu dalībvalstu pilsoņu un trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu.
- (16) 2022. gada 14. septembrī Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena uzrunā par stāvokli Eiropas Savienībā 2023. gadu izziņoja par Eiropas Prasmju gadu, uzsvērdama, ka daļai no prasmju problēmas risināšanas ir jābūt vajadzīgo prasmju piesaistīšanai Savienībā. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2023/936 ⁽¹⁹⁾ tika noteikti četri Eiropas Prasmju gada mērķi, to vidū mērķis piesaistīt “tādus cilvēkus no trešām valstīm, kuriem ir prasmes, kas ir vajadzīgas dalībvalstīs”. Šis mērķis prasa mācību iespēju veicināšanu (vajadzības gadījumā arī valodu izglītību un apmācību), prasmju attīstīšanas un mobilitātes veicināšanu un kvalifikācijas atzīšanas atvieglošanu.
- (17) Prasmju un kvalifikācijas atzīšanai ir būtiska nozīme talantu piesaistīšanas un darbā pieņemšanas sakarā. Kvalifikācija un mācību rezultāti, ko saista ar kvalifikāciju, signalizē par panākumiem mācībās. Kvalifikāciju un kvalifikācijas līmeni bieži izmanto, lai noteiktu darbā stāšanās prasības, un tos var sasaitīt ar karjeru un atalgojumu. Kvalifikācija bieži tiek prasīta, lai pierādītu atbilstību standartiem un prasībām noteiktā darbā, piemēram, reglamentētās profesijās.
- (18) Pieeja “prasmes pirmajā vietā” atbalsta personas prasmju identificēšanu un pilnīgu izmantošanu neatkarīgi no tā, vai tās iegūtas formāli, neformāli vai sadzīviski, nevis balstīšanos tikai uz kvalifikāciju. Pasākumus, kuru mērķis ir piesaistīt talantus un palielināt dalību darba tirgū, var maksimalizēt, un tie jābalsta pieejā “prasmes pirmajā vietā”, kurā tiek augsti vērtētas prasmes un kuras mērķis ir piemeklēt cilvēkiem darbu, kas atspoguļo viņu talantu un varēšanu.
- (19) Trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas valstiska atzīšana tiek organizēta un pārvaldīta dažādos veidos atkarībā no juridiskajām prasībām un nodarbinātības, izglītības, apmācības un migrācijas organizācijas dalībvalstī. Dalībvalstis pieņem juridiski saistošus atzīšanas lēmumus gadījumos, kur piešķir tiesības trešu valstu piederīgajiem ar specifisku kvalifikāciju. Tādi lēmumi dod iespējas pārbaudīt, vai personai ir nepieciešamās prasmes un kvalifikācija, pirms tai piešķir tiesības 3 atsevišķos gadījumos, proti: reģistrēties reglamentētā profesijā, saņemt izglītību vai imigrēt darbaspēka veidā.

⁽¹⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai” (COM(2020) 274 final).

⁽¹⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns par integrāciju un iekļaušanu 2021.–2027. gadam” (COM(2020) 758 final).

⁽¹⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam” (COM(2023) 62 final).

⁽¹⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “MVU paredzētu atvieglojumu pakete” (COM(2023) 535 final).

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2023/936 (2023. gada 10. maijs) par Eiropas Prasmju gadu (OV L 125, 11.5.2023., 1. lpp.).

- (20) Pirmais gadījums – reģistrēšanās reglamentētā profesijā – ir tad, ja trešās valsts piederīgajam var būt vajadzīga prasmju un kvalifikācijas atzīšana reģistrācijai darbam reglamentētā profesijā vai strādāšanai tajā. Šajā kategorijā ietilpst simtiem profesiju, piemēram, medicīnas māsas, mediķi, farmaceiti, arhitekti un – dažās dalībvalstīs – mūrnieki, santehniķi, elektriķi un būvtehniķi. Strādāšanai šādās profesijās dalībvalstīs, kurās tās tiek reglamentētas, ir vajadzīga profesionālās kvalifikācijas atzīšana.
- (21) Lai efektīvi nodrošinātu iedibināšanās, pakalpojumu sniegšanas un personu pārvietošanās brīvību, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ievēroti profesijas standarti un prasības, Savienība ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK⁽²⁰⁾ ir noteikusi vienotus atzīšanas principus, procedūras un kritērijus, kas profesionālās kvalifikācijas atzīšanā veicina pārredzamību, taisnīgumu un konsekventumu.
- (22) Direktīvas 2005/36/EK labuma guvēji ir dalībvalstu piederīgie, kuri izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Papildinot direktīvu, šā ieteikuma galvenie labuma guvēji ir trešo valstu piederīgie, kuri kādā dalībvalstī saņem vīzu vai darba un uzturēšanās atļauju vai kuri jau likumīgi uzturas Savienībā, neatkarīgi no tā, vai viņiem ir Savienībā vai trešā valstī izdota kvalifikācija. Lai nodrošinātu vienlīdzīgas attieksmes principu, uz Savienības valstu piederīgo kvalifikācijas atzīšanu, ja viņiem ir trešā valstī izdota kvalifikācija, var attiekties vairāki ieteikumi.
- (23) Direktīvas 2005/36/EK 10. apsvērumā ir noteikts, ka direktīva nerada šķēršļus dalībvalstu iespējai saskaņā ar saviem noteikumiem atzīt trešo valstu piederīgo profesionālo kvalifikāciju, kas iegūta ārpus Savienības, taču noteiktās profesijās atzīšanai būtu jāatbilst minimāliem apmācības nosacījumiem. Daži noteikumi par kvalifikācijas atzīšanu attiecas uz trešo valstu piederīgajiem, ja viņi saņem ar uzņēmējas dalībvalsts piederīgajiem vienādu attieksmi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par patvērumu un likumīgu migrāciju, kā arī brīvu pārvietošanos (piemēram, pastāvīgie iedzīvotāji, Savienības pilsoņu ģimenes locekļi no trešām valstīm, bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusa saņēmēji, pētnieki, augsti kvalificēti darba ņēmēji, kuriem ir ES zilā karte, trešu valstu piederīgie, uz kuriem attiecas Direktīvas 2011/98/ES darbības joma, un sezonas strādnieki).
- (24) Direktīva 2005/36/EK dažādu instrumentu un nolīgumu veidā attiecas arī uz noteiktu trešo valstu piederīgajiem. Piemēram, Direktīva 2005/36/EK attiecas arī uz EEZ valstu piederīgajiem (saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu) un Šveices piederīgajiem (saskaņā ar ES un Šveices nolīgumu par personu brīvu pārvietošanos). Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes noslēgtajos Izstāšanās līgumā un Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā ir izskaidrots, kā Direktīva 2005/36/EK piemērojama kvalifikācijai, kas iegūta Apvienotajā Karalistē pirms pārejas perioda beigām 2020. gada 31. decembrī.
- (25) Savienības brīvās tirdzniecības nolīgumos (BTN) ir noteikumi, kas atbalsta profesionālās kvalifikācijas savstarpējas atzīšanas nolīgumu (SAN) ar trešām valstīm izstrādāšanu. Arhitektu SAN, kas 2022. gadā principā tika noslēgts starp Savienību un Kanādu, ļauj arhitekta profesiju pēc saskaņotiem kritērijiem praktizēt abās teritorijās. Savienības tirdzniecības nolīgumos ir ietvertas arī saistības atvieglot kvalificētu speciālistu pagaidu klātbūtni Savienībā, kas var papildināt procedūras trešās valsts izdotas kvalifikācijas labākai atzīšanai.
- (26) Otrais gadījums, kur trešu valstu piederīgajiem var būt nepieciešama prasmju un kvalifikācijas atzīšana, ir akadēmiskā atzīšana – tā nozīmē atzīšanu piekļūšanai tādiem tālākizglītības veidiem kā akadēmiskas studijas un arodizglītība vai profesionālā izglītošanās vai akadēmiska nosaukuma izmantošanai. Akadēmiskā atzīšana piekļūšanai tālākām studijām ir vērsta uz ārvalstu izglītības kvalifikācijas vai iepriekšējas mācīšanās derīgumu, līmeni un mācību rezultātiem. Valstu informācijas centru Eiropas tīkla un nacionālo akadēmiskās atzīšanas informācijas centru tīkli (ENIC-NARIC tīkli) sniedz informāciju, konsultācijas un atzīšanas lēmumus, lai atvieglotu tālākas mācības (parasti studijas), un tiem var būt loma atzīšanas lēmumu pieņemšanā, pārsūdzību izskatīšanā vai konsultēšanā par kvalifikācijas atzīšanu vai salīdzināmību, dažās valstīs arī piekļūšanā nodarbinātībai.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

- (27) UNESCO un Eiropas Padomes Konvencija par augstākās izglītības kvalifikācijas atzīšanu Eiropas reģionā ir primārs juridisks akts kvalifikācijas atzīšanai Eiropā un plašākā pasaulē. Tā veicina taisnīgu un pārredzamu vidējās un augstākās izglītības kvalifikācijas atzīšanu samērīgos termiņos. Lisabonas Konvencijas par atzīšanu VII panta mērķis ir atvieglot augstākās izglītības kvalifikācijas atzīšanu bēgļiem, pārvietotām personām un bēgļiem pielīdzināmām personām, kuras nespēj iesniegt dokumentārus kvalifikācijas pierādījumus, kas atvieglotu viņu iekļuvi augstākās izglītības programmās vai nodarbinātībā. Turklāt 2017. gadā Lisabonas Konvencijas par atzīšanu komiteja pieņēma lēmumu par bēgļu, pārvietotu personu un bēgļiem pielīdzināmu personu kvalifikācijas atzīšanu, kur izklāstīti principi bēgļu kvalifikācijas atzīšanas politikas izstrādei. UNESCO Vispārējā konvencijā par augstākās izglītības kvalifikācijas atzīšanu ir noteikti vispārēji principi taisnīgai, pārredzamai un nediskriminējošai augstākās izglītības kvalifikācijas un tādas kvalifikācijas atzīšanai, kas nodrošina piekļuvi augstākajai izglītībai un iespējas tālākām studijām un nodarbinātībai.
- (28) Trešais gadījums, kur trešo valstu piederīgajiem var būt vajadzīga prasmju un kvalifikācijas atzīšana, saistās ar darbaspēka migrācijas procedūram. Lai varētu izsniegt vīzu vai darba un uzturēšanās atļauju nodarbinātības vajadzībām, dalībvalstis pārbauda trešās valsts piederīgā prasmes un kvalifikāciju. Novērtēšanas kritēriji un pieejas dalībvalstīs atšķiras. Prasmju un kvalifikācijas atzīšanu darbaspēka migrācijas sakarā var organizēt kā daļu no pasākumiem pirms izceļošanas vai pēc ierašanās, kuros trešo valstu piederīgos sagatavo integrācijai. Augsts atteikumu īpatsvars un ilga pieteikumu apstrāde var trešo valstu piederīgos atturēt, un novērtējums, kas balstīts tikai uz kvalifikāciju un formālo izglītību un apmācību, ne vienmēr aptver visu pieteikuma iesniedzēju prasmju kopumu un potenciālu un var kavēt trešo valstu piederīgo iekļaušanos darba tirgū.
- (29) Papildus gadījumiem, kuros tiek prasīta prasmju un kvalifikācijas atzīšana, trešo valstu piederīgajiem var būt vajadzīga arī piekļuve rīkiem un informācijai, kas veicinātu viņu prasmju un kvalifikācijas pārredzamību, piemēram, strādāšanai nereglamentētās profesijās vai piekļūšanai finansējumam. Kur kvalifikācijas atzīšana netiek prasīta, trešo valstu piederīgajiem tomēr var likt iegūt salīdzināmības paziņojumu vai informāciju vai atzinumu par viņu trešās valsts kvalifikācijas raksturu un autentiskumu, lai varētu izprast un noskaidrot viņu prasmju un kvalifikācijas vērtību. Tāda brīvprātīga pārredzamības instrumentu izmantošana kvalifikācijas turētājam nedod papildu tiesības un neietilpst šā ieteikuma darbības jomā. Lai gan šā ieteikuma kontekstā oficiāla paziņojuma saņemšana vai prasmju un kvalifikācijas izskaidrošana darba devējiem ir izslēgta no termina "atzīšana" definīcijas, dažās dalībvalstīs to mēdz dēvēt par "atzīšanu".
- (30) Ilgtermiņa iniciatīvas, piemēram, "Europass" sistēmu ⁽²¹⁾, un pārredzamības instrumentus, piemēram, Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūru (EQF) ⁽²²⁾, Eiropas prasmes, iemaņas, kvalifikāciju un profesiju (ESCO), Eiropas digitālos apliecinājumus mācībām un Boloņas procesa pārredzamības instrumentus, var izmantot prasmju un kvalifikācijas pārredzamības un salīdzināmības visā Savienībā atbalstīšanai nolūkā veicināt mācīšanos un karjeras attīstību.
- (31) Visos trijos gadījumos, kur trešo valstu piederīgajiem var prasīt prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūras bieži ir sarežģītākas un dārgākas nekā Savienības pilsoņiem. Trešo valstu piederīgajiem parasti ir vairāk ierobežota piekļūšana atbalstam. Viņi var saskarties ar grūtībām valodas barjeru dēļ (ja informācija un atbalsta pakalpojumi nav pieejami valodās, ko viņi prot), vai arī viņiem var būt grūti orientēties un izprast dažādās dalībvalstu prasmju un kvalifikācijas atzīšanas sistēmas. Trešo valstu piederīgajiem var likt organizēt un apmaksāt dokumentu tulkošanu un oficiālu apliecināšanu, kā arī iesniegt dokumentus un citus kvalifikācijas apliecinājumus, kas netiek prasīti Savienības pilsoņiem vai ko parasti neizdod

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2018/646 (2018. gada 18. aprīlis) par kopēju sistēmu labāku pakalpojumu sniegšanai attiecībā uz prasmēm un kvalifikācijām (*Europass*) un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2241/2004/EK (OV L 112, 2.5.2018., 42. lpp.).

⁽²²⁾ Padomes Ieteikums (2017. gada 22. maijs) par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru mūžizglītībai un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Ieteikumu par Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras izveidošanu mūžizglītībai (OV C 189, 15.6.2017., 15. lpp.).

viņu izcelsmes valstī. Starptautiskās aizsardzības saņēmēji vai pieteikuma iesniedzēji Savienībā, kā arī personas, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība un kas atrodas trešās valstīs un var izmantot darbaspēka papildkanālus, var pat nebūt spējīgi savu kvalifikāciju pilnīgi dokumentēt, piemēram, ja dokumenti ir gājuši zudībā glābšanās vai pārvietošanas laikā.

- (32) Pieņemot darbā trešu valstu piederīgos, darba devēji un darbā pieņēmēji bieži sastopas ar problēmām un izmaksām. Nepietiekama piekļuve informācijai par trešās valstīs iegūto kvalifikāciju, apgrūtināši administratīvie procesi, tulkojuma prasības, autentiskuma un atbilstības pārbaude un ilgs apstrādes laiks (arī prasmju un kvalifikāciju atzīšanai) var apgrūtināt talantu iesaistīšanu konkurētspējīgā darba tirgū. Dažas dalībvalstis piemēro principu dot priekšroku Savienības pilsoņiem (darba tirgus pārbaudēm), prasot, lai uzņēmumi pierāda, ka ir nesekmīgi meklējuši savas valsts darba ņēmējus, Savienības pilsoņus vai trešo valstu piederīgos, kuri valstī likumīgi uzturas ar piekļuvi darba tirgum saskaņā ar tās tiesību aktiem, pirms tiem tiek atļauts pieņemt darbā trešās valsts piederīgo. Šī prasība rada papildu slodzi darba devējiem, it īpaši MVU.
- (33) Trešās valstīs iegūtu prasmju un kvalifikāciju atzīšana var būt sarežģīta dalībvalstu iestādēm, jo tām nav piekļuves informācijai par trešo valstu piešķirto kvalifikāciju, izglītības, apmācības un kvalifikācijas sistēmu organizācijas atšķirībām, atšķiras valoda, ir grūti pārbaudīt autentiskumu un trūkst tīklu un kontaktu, ar kuru palīdzību veidot uzticēšanos un izpratni par ārpus Savienības iegūtu kvalifikāciju. Turklāt valstu iestādes atšķirīgi un nekonsekventi pārvalda datus un informāciju par prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, tāpēc ir ierobežotas to spējas savstarpēji apmainīties ar informāciju un izstrādāt konsekventas pieejas trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanai.
- (34) Trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšana valsts līmenī būtu jāplāno, tai jāpiešķir resursi un tā jāattīsta kā daļa no "visas valdības" pieejas talantu piesaistīšanai atbilstoši izmaiņām prasmju piedāvājumā un pieprasījumā.
- (35) Valstu iestādēm būtu jāuzlabo spēja vienkāršot un paātrināt atzīšanas procedūras un sniegt attiecīgu atbalstu un informāciju trešo valstu piederīgajiem, atzīšanas iestādēm, valstu nodarbinātības dienestiem, darba inspekcijām un migrācijas dienestiem. Sadarbība Savienības līmenī prasmju un kvalifikācijas jomā, kā arī dalībvalstu speciālās zināšanas un pieredze prasmju un kvalifikācijas atzīšanas jomā var atbalstīt valstu varas iestādes un veidot Savienības kolektīvo spēju reformēt un uzlabot trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procesus. Sadarbība var veicināt zināšanu un informācijas apmaiņu un konsekventu pieeju trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanai, it īpaši kvalifikācijas, kas bieži tiek novērota atzīšanas procedūrās dalībvalstīs.
- (36) Administratīvā sadarbība, partnerības un nolīgumi ar trešām valstīm, kā arī sadarbība ar izglītības un apmācības sniedzējiem un citām ieinteresētām personām trešās valstīs var veicināt uzticēšanos, pārredzamību un vieglāku informācijas apmaiņu un kvalifikācijas autentifikāciju.
- (37) Krievijas agresija pret Ukrainu prasa neatliekami atvieglot pagaidu aizsardzības saņēmēju piekļuvi Savienības darba tirgum. Komisijas Ieteikumā (ES) 2022/554 ⁽²³⁾ ir izklāstīti ieteikumi un norādījumi par to, kā palīdzēt dalībvalstīm atvieglot profesionālās kvalifikācijas atzīšanu cilvēkiem, kuri bēg no Krievijas agresijas pret Ukrainu. 2023. gada jūnijā publicētajā Komisijas novērtējumā ⁽²⁴⁾ par to, kā dalībvalstis ievieš minēto ieteikumu un reaģē uz to, tika apzināta virkne daudzsoļu praktisku pasākumu. Novērtējumā tika uzsvērts, ka dažas dalībvalstis veikušas būtiskus pasākumus, lai veicinātu Ukrainas speciālistu integrāciju, it īpaši veselības aprūpē un pedagoģijā. Ieteikums

⁽²³⁾ Komisijas Ieteikums (ES) 2022/554 (2022. gada 5. aprīlis) par kvalifikāciju atzīšanu cilvēkiem, kuri bēg no Krievijas iebrukuma Ukrainā (OV L 107 I, 6.4.2022., 1. lpp.).

⁽²⁴⁾ Komisijas Ieteikuma (ES) 2022/554 (2022. gada 5. aprīlis) par kvalifikāciju atzīšanu cilvēkiem, kuri bēg no Krievijas iebrukuma Ukrainā, novērtējums Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorātā, 2023. gada jūnijā.

(ES) 2022/554 bija spēcīgs politisks signāls dalībvalstīm darīt visu iespējamo, lai apmierinātu situācijas steidzamās vajadzības. Ieinteresētās personas, piemēram, profesionālās kvalifikācijas atzīšanas koordinātoru grupa, puda atzinību par Ieteikumu (ES) 2022/554, un dažas ierosināja pasākumus attiecināt arī uz citiem trešo valstu piederīgajiem.

- (38) Savienība ir apņēmusies atbalstīt humanitāro un ekonomisko attīstību, izmantojot palīdzību attīstībai un sadarbību. Partnerības ar trešām valstīm talantu piesaistīšanai tiek veidotas savstarpēji izdevīgi, un tas palīdz apmierināt abu partneru darba tirgus vajadzības. Savienības un dalībvalstu politikai un rīcībai ārvalstnieku pieņemšanā darbā būtu jāmazina iespējamā negatīvā ietekme uz izcelsmes valstīm. Centieniem piesaistīt talantus nav jānovēd pie cilvēkkapitāla zudumiem vai smadzeņu noplūdes, kas var ierobežot trešo valstu sociālekonomiskās spējas un attīstību un spēju pārvaldīt savus pamatpakalpojumus. Ir vajadzīga sistemātiska pieeja ārvalstnieku pieņemšanai darbā, ieskaitot savstarpēji izdevīgas partnerības ar izcelsmes valstīm, piemēram, talantu partnerības, kas atbalsta prasmju un spēju attīstību izcelsmes valstī,

IESAKA.

I NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

Mērķis

1. Šajā ieteikumā izklāstīti norādījumi, kā vienkāršot un paātrināt trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu dalībvalstīs, lai vairotu Savienības darba tirgus spēju piesaistīt trešo valstu piederīgos un vienkāršotu viņu integrāciju darba tirgū atbilstoši Savienības ekonomikas un sabiedrības vajadzībām.
2. Trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūrai vajadzētu būt daļai no visaptverošas visu valdības iestāžu mēroga pieejas prasmju pieejamības pārvaldībai, ņemot vērā ar prasmēm saistītās tendences dalībvalstu un Savienības līmenī. Šī pieeja ietver prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, darba tirgus aktivizēšanu, mobilitāti Savienībā, darba nosacījumus un talantu piesaistīšanu no ārpus Savienības valstīm.
3. Lai darbaspēka un prasmju trūkuma novēršanai piesaistītu kvalificētus trešo valstu piederīgos, dalībvalstīm būtu jācenšas izmantot likumīgas migrācijas potenciālu. Šajā ziņā dalībvalstīm būtu:
 - a) jātiecas sistemātiski uzlabot valsts spēju kļūt par piesaistošu galamērķi trešo valstu piederīgajiem visos prasmju līmeņos, šādā nolūkā arī pilnveidojot prasmju un kvalifikācijas atzīšanas sistēmas un attiecīgā gadījumā panākot ievērojamu ESAO talantu piesaistes rādītāja pieaugumu attiecībā uz augsti izglītotiem darba ņēmējiem;
 - b) savos darba tirgos pilnībā jāizmanto trešo valstu piederīgo prasmes un kvalifikācija, lai līdz 2030. gadam būtiski samazinātu pārāk augstas kvalifikācijas rādītāja atšķirību starp trešo valstu piederīgajiem un attiecīgās dalībvalsts piederīgajiem.

Darbības joma

4. Šo ieteikumu piemēro situācijās, kad trešo valstu piederīgie kārtro formalitātes vīzas vai darba un uzturēšanās atļaujas saņemšanai kādā dalībvalstī vai jau likumīgi uzturas Savienībā.
5. Šo ieteikumu piemēro, ja prasmju un kvalifikācijas atzīšana ir vajadzīga, lai trešās valsts piederīgajam piešķirtu tiesības, proti:
 - a) atļautu dalībvalstī strādāt reglamentētā profesijā ("profesionālās kvalifikācijas atzīšana");

- b) atļautu apgūt mācību programmu ("akadēmiskā atzīšana");
- c) piešķirtu vīzu vai darba un uzturēšanās atļauju nodarbinātības nolūkiem dalībvalstī, ja prasmju un kvalifikācijas atzīšana ir daļa no procesa ("prasmju un kvalifikācijas atzīšana darbaspēka migrācijas ietvaros").

Definīcijas

6. Šajā ieteikumā piemēro šādas definīcijas:

- a) "prasmju un kvalifikācijas atzīšana" ir attiecīgas iestādes dots ārvalstu kvalifikācijas derīguma oficiāls apstiprinājums un prasmju identifikācija nolūkā piešķirt trešās valsts piederīgajam tiesības, proti, atļauju strādāt reglamentētā profesijā, vīzu vai darba un uzturēšanās atļauju nodarbinātības nolūkiem vai atļauju apgūt mācību programmu;
- b) "profesionālās kvalifikācijas atzīšana" ir ārvalstu profesionālās kvalifikācijas atzīšana dalībvalstī nolūkā dot atļauju sākt vai veikt darbību reglamentētā profesijā attiecīgās dalībvalsts teritorijā;
- c) "reglamentēta profesija" ir profesionāla darbība vai profesionālu darbību kopums, uz kuras sākšanu, veikšanu vai veikšanu kādā noteiktā veidā tieši vai netieši attiecas normatīvos vai administratīvos aktos paredzēta prasība par īpašas profesionālās kvalifikācijas esību;
- d) "akadēmiskā atzīšana" ir kompetentas iestādes dots ārvalstu izglītības kvalifikācijas vai iepriekšējās mācīšanās derīguma un līmeņa oficiāls apstiprinājums, kas vērsti uz mācīšanās rezultātiem, nolūkā dot atļauju turpināt studijas, neskarot izglītības un mācību iestādes vai kompetento iestāžu tiesības noteikt konkrētus uzņemšanas kritērijus konkrētām programmām vai pārbaudīt dokumentu autentiskumu;
- e) "prasmju un kvalifikācijas atzīšana darbaspēka migrācijas ietvaros" ir prasmju un kvalifikācijas atzīšana kā daļa no dalībvalsts procesa, kurā trešās valsts piederīgajam piešķir vīzu vai darba un uzturēšanās atļauju, ietverot arī imigrācijas sistēmas uz punktu pamata;
- f) "prioritāra reglamentēta profesija" ir reglamentēta profesija, ko dalībvalsts noteikusi par būtisku prasmju pamatvajadzību apmierināšanai ekonomikas attīstības interesēs vai kritiski svarīgo prasmju un pakalpojumu nodrošināšanai gadījumā, kad aktīvā darbaspēka veidošanai attiecīgajā profesijā nepieciešamas īpašas darbības vai pasākumi;
- g) "neformālās un sadzīviskās mācīšanās gaitā iegūto prasmju validēšana" ir process, kurā kompetentā iestāde vai struktūra apstiprina, ka personas mācīšanās rezultāti gūti neformālas un sadzīviskas mācīšanās vidē atbilstoši attiecīgam standartam;
- h) "pārejas kurss" ir mērķorientētas mācīšanās iespēja, kas aptver būtiskās atšķirības starp personas iegūtajām un darbam reglamentētā profesijā vajadzīgajām zināšanām, prasmēm un iemaņām;
- i) "Eiropas mācīšanās modelis" ir daudzvalodu mācīšanās datu modelis, ko publicējusi Komisija un ko var izmantot, lai aprakstītu visus ar mācīšanos saistītos datus, aptverot arī formālo, neformālo un sadzīvisko mācīšanos, un kas atbalsta ar prasmēm saistīto datu apmaiņu, sadarbību un digitālo apliecinājumu izdošanu un apmaiņu;
- j) "Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra" jeb "EKI" ir kopējs atsaucis satvars, kurā ir astoņi kvalifikācijas līmeņi, kas izteikti kā mācīšanās rezultāti ar augošu prasmīguma līmeni, un kurš kalpo dažādu kvalifikācijas sistēmu un to līmeņu salīdzināšanai, lai uzlabotu personu kvalifikācijas pārredzamību, sastatāmību un pārnesamību;

- k) "nacionālā kvalifikāciju ietvarstruktūra" ir instruments kvalifikācijas klasificēšanai saskaņā ar īpašu sasniegto zināšanu līmeņu kritēriju kopumu, un tās mērķis ir integrēt un koordinēt nacionālās kvalifikācijas apakšsistēmas, uzlabot to pārredzamību, piekļuvi tām, kvalifikācijas pakāpeniskumu un kvalitāti saistībā ar darba tirgu un pilsonisko sabiedrību;
- l) "pārāk augsta kvalifikācija" ir situācija, kad personas prasmju vai izglītības un apmācības līmenis ir augstāks, nekā vajadzīgs darba veikšanai ⁽²⁵⁾.

II NODAĻA

TREŠO VALSTU PIEDERĪGO PRASMJU UN KVALIFIKĀCIJAS ATZĪŠANAS PRINCIPI

Šie principi aplūko trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas nozīmi plašākā darbaspēka migrācijas un darba tirgus un prasmju rīcībpolitikas kontekstā.

- 7. Dalībvalstīm būtu sistemātiski jāsamazina ar prasmju un kvalifikācijas atzīšanu saistītie šķēršļi, kuri mazina iespēju trešo valstu piederīgajiem likumīgi migrēt uz attiecīgo dalībvalsti, atrast darbu, kas atbilst viņu prasmēm un pieredzei, un sekmīgi integrēties attiecīgās dalībvalsts darba tirgū, un tādējādi dalībvalstis varētu risināt prasmju un darbaspēka trūkuma problēmu.
- 8. Valstu procedūrā, ko pielieto prasmju un kvalifikācijas atzīšanai, būtu jāizmanto pieeja "prasmes pirmajā vietā", kura galveno uzmanību pievērš personas dotībām un potenciālam pilnā apmērā un mazina risku, ka persona nonāks darbā, kura veikšanai tās kvalifikācija ir pārāk augsta. Trešo valstu piederīgo novērtējumus procedūrā nevajadzētu balstīt tikai uz viņu kvalifikāciju. Kad vien iespējams, kvalifikācijas atzīšana būtu jāapvieno ar prasmju un pieredzes novērtēšanu.
- 9. Dalībvalstīm, kuras izmanto darba tirgus pārbaudes, būtu regulāri jāuzrauga darba tirgus vajadzības un prasmju pieejamība, un tās var apsvērt atbrīvojumus no darba tirgus pārbaudēm pieņemšanai darbā profesijās vai nozarēs, kurās vērojama prasmju nepietiekamība, un tiek mudinātas īpaši paredzēt šādus atbrīvojumus MVU. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka gadījumos, kad darba tirgus pārbaudes veic, tās tiek ātri pabeigtas, rada tikai ierobežotu administratīvo slogu darba devējiem un trešo valstu piederīgajiem un tiek piemērotas skaidri un pārredzami. Dalībvalstīm būtu jāsniedz īpašs atbalsts MVU.
- 10. Valstu pieejas talantu piesaistīšanai no visas pasaules, tostarp prasmju un kvalifikācijas atzīšana, būtu jāpārvalda tā, lai izcelsmes valstīs mazinātu cilvēkkapitāla aizplūšanas ("smadzeņu noplūdes") risku. To var panākt ar sadarbību, kuras mērķis ir atbalstīt zināšanu apmaiņu un prasmju pilnveidi izcelsmes valstī, pastāvīgu pētniecību un uzraudzību iespējamo negatīvo seku apzināšanai izcelsmes valstīs un cirkulāro migrāciju tā, lai abas valstis varētu gūt labumu no likumīgas migrācijas uz Savienību.
- 11. Pieņemot darbā profesijās, kas nav reglamentētas, prasmju un kvalifikācijas atzīšana nebūtu jāpieprasa. Šādos gadījumos trešo valstu piederīgo kvalifikācijas izpratni un salīdzināšanu var sekmēt pārredzamības rīki un informācija, kas vajadzības gadījumā nodrošina atbalstu darbā pieņemšanas procesā.

III NODAĻA

TREŠO VALSTU PIEDERĪGO PRASMJU UN KVALIFIKĀCIJAS ATZĪŠANAS ORGANIZĒŠANA

Šajā nodaļā sniegtie ieteikumi attiecas uz visiem trim prasmju un kvalifikācijas atzīšanas gadījumiem, kas noteikti 5. punkta a)–c) apakšpunktā.

⁽²⁵⁾ Eurostat pārāk augstas kvalifikācijas rādītāju definē kā to nodarbināto personu īpatsvaru, kurām ir augstākais iegūtais izglītības līmenis (ISCED 2011 5.–8. līmenis), bet kas ir nodarbinātas profesijās, kurās strādā mazkvalificēts vai vidēji kvalificēts darbaspēks un kuru veikšanai augstākā izglītība parasti nav vajadzīga (ISCO-08 4.–9. pamatgrupā).

Spēju veidošana

12. Dalībvalstīm būtu jāiegulda atbilstoši finanšu resursi un cilvēkresursi attiecīgo iestāžu, tostarp Eiropas nacionālo informācijas centru un nacionālo akadēmiskās atzīšanas informācijas centru (ENIC un NARIC centru), spēju uzlabošanā tā, lai nodrošinātu, ka tās var reaģēt uz pieprasījumu un vienkāršot un paātrināt trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūru.

Personāla attīstība

13. Valstu iestādēm būtu jānodrošina, ka attiecīgajam personālam ir pieejama apmācība, kuras mērķis ir pilnveidot prasmes, tostarp svešvalodu prasmes, kas vajadzīgas, lai personāls spētu informēt un konsultēt gan darba devējus, gan trešo valstu piederīgos un novērtēt prasmes un kvalifikāciju.

Datu pārvaldība

14. Lai uzraudzītu prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūras ietekmi, valstu iestādēm būtu sistemātiski jāreģistrē, jāanalizē un jāpublicē dati par to, kāda veida pieteikumi saņemti no trešo valstu piederīgajiem, par izcelsmes valstīm, pieteikumu apstrādes termiņiem un pieņemto lēmumu iznākumu (arī par negatīviem lēmumiem un piemērotajiem kompensācijas pasākumiem).
15. Lai atbalstītu sistēmu sadarbību un atvieglotu informācijas apmaiņu par trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, valstu iestādēm būtu jāpieņem Eiropas mācīšanās modelis, kas ļauj strukturēt datus par atzīšanas lēmumiem, iepriekš apstrādātām kvalifikācijām un citus datus par mācīšanās rezultātiem un tiesībām.
16. Lai atvieglotu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un trešām valstīm un datu tulkošanu, valstu iestādēm, savās valsts sistēmās reģistrējot informāciju par profesijām, kvalifikāciju un zināšanām, prasmēm un iemaņām, būtu jāizmanto Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju (ESCO) klasifikācija.
17. Lai atvieglotu kvalifikācijas salīdzināšanu un uzlabotu pārredzamību, valstu iestādēm visos reģistrētajos datos par trešo valstu kvalifikācijām būtu jāiekļauj informācija par attiecīgo EKI līmeni.

Zināšanu pilnveide

18. Valstu iestādēm būtu jāveido uzticami avoti, kuros gūt informāciju par kvalifikācijām, izglītības un apmācības sistēmām, kvalitātes nodrošināšanu un reglamentētajām profesijām trešās valstīs, vai attiecīgā gadījumā jācenšas rast piekļuvi šādiem informācijas avotiem.
19. Lai atvieglotu informācijas apmaiņu par atzīšanas lēmumiem un uzlabotu atzīšanas procedūras pārredzamību, dalībvalstīm būtu jāizstrādā sadarbīgā valstu datubāzes par trešo valstu kvalifikāciju sastatāmību, ietverot iespēju izdot sastatīšanas paziņojumus. Sadarbības sekmēšanai datubāzu pamatos vajadzētu būt Eiropas mācīšanās modeļa standartiem.

Sadarbība

20. Lai novērstu šķēršļus, kuri kavē trešo valstu piederīgo pieņemšanu darbā, arī vairotu izpratni par prasmēm un kvalifikāciju un sekmētu to atzīšanu, dalībvalstīm būtu jāiesaistās dialogā ar sociālajiem partneriem un attiecīgām valsts ieinteresētajām personām (piemēram, darba devējiem, MVU, pilsonisko sabiedrību un migrantu organizācijām).

21. Lai pilnveidotu zināšanas un apmainītos ar informāciju par trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, valstu iestādēm būtu jāveido kontakti un sadarbība ar citām valsts iestādēm un attiecīgajām ieinteresētajām personām, arī citās dalībvalstīs.

Sadarbība ar trešām valstīm

22. Lai vienkāršotu un paātrinātu trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, valstu iestādēm būtu jāsadarbības ar trešām valstīm (arī tirdzniecības nolīgumu, savstarpējās atzīšanas nolīgumu un partnerību, piemēram, talantu partnerību, satvarā).
23. Ja sadarbība ar trešām valstīm jau ir izveidota, valstu iestādēm būtu:
- a) jau pirms attiecīgās trešās valsts piederīgo ierašanās jāpiedāvā viņiem piekļuve atzīšanas procedūrai;
 - b) sadarbībā ar attiecīgo trešo valsti jāpilnveido zināšanas par attiecīgajām kvalifikācijām, arī gaidītajiem mācīšanās rezultātiem, par trešās valsts izglītības un apmācības sistēmas struktūru un reglamentēto profesiju tvērumu;
 - c) nolūkā veicināt izpratni un uzticēšanos kvalifikācijām jāorganizē informācijas apmaiņa, mācību apmeklējumi un kopīgi projekti ar trešām valstīm;
 - d) nolūkā samazināt administratīvo slogu pieteikumu iesniedzējiem un valstu iestādēm kopā ar attiecīgās trešās valsts iestādēm jāizveido dokumentu autentificēšanas, viltotu dokumentu identificēšanas un trūkstošās informācijas iegūšanas procesi.

Informācija un atbalsts

24. Dalībvalstīm būtu trešo valstu piederīgajiem jāpiedāvā mērķorientēts un pielāgots atbalsts prasmju un kvalifikācijas atzīšanā, arī:
- a) kā daļa no procesiem, ko īsteno pirms izceļošanas;
 - b) kā daļa no nodarbinātības dienestu pakalpojumiem, kas sekmē piekļuvi darba tirgum;
 - c) lai dalībvalstī darītu pieejamas mūžizglītības iespējas;
 - d) lai pēc trešo valstu piederīgo atgriešanās izcelsmes valstī palīdzētu viņiem iemīnāties no jauna.
25. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka trešo valstu piederīgajiem, darba devējiem un ieinteresētajām personām ir pieejama viegli uztverama, pilnīga un atjaunināta informācija par trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu attiecīgās dalībvalsts teritorijā.
- a) Informācijas un atbalsta pakalpojumi būtu jāsniedz valsts valodā(-ās), angļu valodā un valodās, kurās bieži runā ieceļojošie migranti vai migranti, kas jau likumīgi uzturas dalībvalstī.
 - b) Informācija tiešsaistē būtu jāsniedz skatīšanai mobilajās ierīcēs piemērotā un piekļūstamā formā.
26. Dalībvalstīm valsts, reģionālā un vietējā līmenī būtu jākoordinē pieeja attiecībā uz informācijas un atbalsta pakalpojumu sniegšanu trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanā, šādā nolūkā arī:
- a) izstrādājot visaptverošus tiešsaistes rīkus, kas palīdzētu trešo valstu piederīgajiem piekļūt nepieciešamajai informācijai par prasmju un kvalifikācijas atzīšanu un sniegtu viņiem atbalstu šajā ziņā;
 - b) centralizēti vai koordinēti pilnveidojot informāciju par trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu tā, lai atzīšanas iestādes, valsts nodarbinātības dienesti, darba inspekcijas un migrācijas iestādes to varētu izplatīt un atkalizmantot;

- c) nolūkā atbalstīt 56. punkta c) apakšpunktā aprakstīto darbību koordinējot to, kā tiek ievadīta un atjaunināta reglamentēto profesiju datubāzē publicētā to valsts iestāžu kontaktinformācija, kuras atbild par trešo valstu piederīgo profesionālās kvalifikācijas atzīšanu.
27. Sniegtajai informācijai būtu jāpalīdz trešo valstu piederīgajiem izprast, kāda atzīšanas procedūra, ja tāda ir, viņiem varētu būt jāizpilda, un jānorāda attiecīgie atbalsta dienesti, ievērojot šādu sistēmu:
- a) atļauja strādāt reglamentētā profesijā – trešo valstu piederīgo uzmanība būtu jāvērs uz attiecīgo informāciju par reglamentētām profesijām dalībvalstī, kā arī jānorāda attiecīgie kontaktpunkti, kas sniedz informāciju par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, un kompetentās iestādes dalībvalstīs;
 - b) atļauja apgūt mācību programmu – trešo valstu piederīgo uzmanība būtu jāvērs uz attiecīgo informāciju par akadēmisko atzīšanu un studijām dalībvalstī;
 - c) likumīgas migrācijas procedūra – trešo valstu piederīgo uzmanība būtu jāvērs uz attiecīgo informāciju par likumīgas migrācijas procedūru, kā arī jānorāda attiecīgo migrācijas iestāžu kontaktinformācija;
 - d) nodarbinātība nereglamentētās profesijās – trešo valstu piederīgo uzmanība būtu jāvērs uz informāciju par prasmju un kvalifikācijas pārredzamību, aptverot arī informācijas pakalpojumus tiešsaistē, kuri var nodrošināt konsultācijas vai paziņojumus (piemēram, sastatīšanas paziņojumus), kas palīdzēs prasmes un kvalifikāciju izskaidrot darba devējiem.
28. Dalībvalstīm būtu jāsekmē attiecīgajā dalībvalstī pabeigtās trešo valstu piederīgo mācīšanās atzīšana un pārredzamība:
- a) nodrošinot, ka trešo valstu piederīgie var iegūt pierādījumus (piemēram, sertifikātus vai citus apliecinājumus) par dalībvalstī pabeigto mācīšanos;
 - b) nodrošinot, ka trešo valstu piederīgajiem ir piekļuve neformālās un sadzīviskās mācīšanās gaitā iegūto prasmju validēšanas procesiem;
 - c) sniedzot administratīvu atbalstu citām dalībvalstīm un izcelsmes valstīm, lai palīdzētu atzīt un izprast mācīšanos, ko attiecīgajā dalībvalstī pabeiguši trešo valstu piederīgie.

Procedūra

29. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūra ir lietotājdraudzīga un līdz minimumam samazina pieteikumu iesniedzēju administratīvo slogu.

Tulkojumi

30. Valstu iestādēm būtu jāizmanto *eTranslation* (Komisijas mašīntulkošanas sistēma) vai attiecīgā gadījumā cits mašīntulkotājs.
31. Valstu iestādēm pēc iespējas mazāk būtu jāprasa trešo valstu piederīgajiem nodrošināt dokumentu tulkojumus, ja iespējams, arī neprasot pieteikumu iesniedzējiem nodrošināt tulkojumus no valodām, kurām var izmantot rīku *eTranslation*.

Autentificēšana

32. Dalībvalstīm būtu jācenšas radīt uzticēšanos, kas vajadzīga, lai attiecīgā gadījumā efektīvi pārbaudītu trešo valstu izdoto kvalifikācijas apliecinājumu autentiskumu, kvalifikācijas derīgumu, līmeni un mācīšanās rezultātus, šādā nolūkā arī sadarbojoties ar trešām valstīm un pilnveidojot zināšanas par trešo valstu kvalifikācijas sistēmām.

33. Neskaidrību vai šaubu gadījumā valstu iestādēm, kad vien iespējams, būtu jāpārbauda dokumentu autentiskums, piemēram, sazinoties ar trešo valstu iestādēm, nevis jāprasa pieteikuma iesniedzējam iesniegt papildu pierādījumus. Valstu iestādēm nevajadzētu pieteikumu iesniedzējiem radīt nepamatotu slogu vai izdevumus, prasot dokumentus apliecināt vai citādi pierādīt to autentiskumu.
34. Valstu iestādēm būtu jānodrošina, ka personām, kuras savu kvalifikāciju nevar pienācīgi pierādīt ar dokumentiem, proti, starptautiskās aizsardzības saņēmējiem vai pieteikuma iesniedzējiem, kā arī cilvēkiem trešās valstīs, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība un kuri varētu izmantot darbaspēka papildkanālus, attiecīgā gadījumā ir pieejama valsts iestāžu veikta kvalifikācijas novērtēšana darba meklēšanas vai mācīšanās nolūkiem.
35. Valstu iestādēm būtu jānodrošina, ka gadījumos, kad dokumenti iesniegti kā digitāli apliecinājumi ar uzticamu digitālo parakstu (autentiskuma līmenī, kas līdzīgs tam, ko piedāvā Eiropas digitālo apliecinājumu infrastruktūra), apstrādes laiks tiek ievērojami samazināts, jo šādos gadījumos autentiskumu var pārbaudīt nekavējoties.

Izmaksas

36. Valstu iestādēm būtu jāpublicē pārredzama informācija par visām izmaksām, kas saistītas ar atzīšanas procedūru, un jānodrošina, ka piemērotās izmaksas nepārsniedz procedūras faktiskās izmaksas un līdzīgos apstākļos ir salīdzināmas ar izmaksām, ko piemēro Savienības pilsoņiem. Dalībvalstis tiek mudinātas, ja iespējams, samazināt vai atcelt maksas, piemēram, maksu par pieteikuma iesniegšanu, starptautiskās aizsardzības saņēmējiem vai pieteikuma iesniedzējiem, kā arī cilvēkiem trešās valstīs, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība un kuri varētu izmantot darbaspēka papildkanālus.

Pieteikumu apstrāde

37. Valstu iestādēm būtu jānodrošina, ka trešo valstu piederīgie:
 - a) var piekļūt attiecīgiem tiešsaistes rīkiem, kas ir līdzīgi tiem, kuri atzīšanas pieteikumu iesniegšanai un apstrādei ir pieejami Savienības pilsoņiem;
 - b) tūlīt pēc atzīšanas pieteikumu iesniegšanas tiešsaistē saņem apstiprinājumu par saņemšanu;
 - c) samērīgā termiņā, kam nevajadzētu pārsniegt 15 kalendārās dienas pēc atzīšanas pieteikuma iesniegšanas, saņem apstiprinājumu par pilnīga pieteikuma saņemšanu vai paziņojumu par trūkstošiem dokumentiem.

IV NODAĻA

PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS ATZĪŠANA

Šīs nodaļas ieteikumi attiecas uz kompetentajām iestādēm, kas atbild par trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanu, lai ļautu tiem strādāt reglamentētā profesijā dalībvalstī, kā minēts 5. punkta a) apakšpunktā.

38. Dalībvalstīm būtu jāsekmē trešo valstu piederīgo profesionālās kvalifikācijas atzīšana, vienkāršojot procesus un labāk saskaņojot tos ar Direktīvā 2005/36/EK noteiktajiem procesiem.

Dokumenti un formalitātes

39. Lai pamatotu pieteikumus atļaujai strādāt reglamentētā profesijā, kā noteikts Direktīvas 2005/36/EK 50. panta 1. punktā un VII pielikumā, kompetentajām iestādēm no trešo valstu piederīgajiem būtu jāprasa līdzīgs skaits līdzīga veida dokumentu, kā tās prasa no Savienības pilsoņiem.
40. Profesionālās kvalifikācijas atzīšanai nevajadzētu būt atkarīgai no valodu zināšanām, izņemot gadījumus, kad šīs zināšanas ir daļa no kvalifikācijas (piemēram, logopēds, valodu skolotājs). Valodas prasībām reglamentētas profesijas praktizēšanai uzņemošajā dalībvalstī nevajadzētu būt stingrākām par nepieciešamām un samērīgām prasībām.

Atzīšanas lēmumi

41. Kompetentajām iestādēm būtu:

- a) trešo valstu piederīgo iesniegto pieteikumu novērtējums jābalsta uz noteikumiem, kas līdzvērtīgi Direktīvas 2005/36/EK 13. panta 1. punktā izklāstītajiem noteikumiem;
- b) trešās valsts izdots kvalifikāciju apliecinošs dokuments jāuzskata par kvalifikāciju apliecināšu dokumentu, ja trešās valsts piederīgajam ir trīs gadu profesionālā pieredze attiecīgajā profesijā citā dalībvalstī, kas iepriekš atzinusi trešās valsts kvalifikāciju, pamatojoties uz Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 3. punktu;
- c) kompensējoši pasākumi jāpiemēro tikai situācijās, kas līdzvērtīgas Direktīvas 2005/36/EK 14. pantā noteiktajām situācijām;
- d) jānodrošina trešo valstu piederīgajiem iespēja izvēlēties starp adaptācijas periodu un zināšanu pārbaudi, kā paredzēts Direktīvas 2005/36/EK 14. pantā;
- e) lai paātrinātu pieteikuma iesniedzēja profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, jāņem vērā citu dalībvalstu iepriekš pieņemtajos atzīšanas lēmumos ietvertā informācija, ja tāda ir pieejama;
- f) pēc iespējas ātrāk jāpabeidz atzīšanas procedūra attiecībā uz atļauju strādāt reglamentētā profesijā, lai samērīgā termiņā, kam nevajadzētu pārsniegt divus mēnešus no pilnīga pieteikuma iesniegšanas dienas, varētu pieņemt pienācīgi pamatotu lēmumu.

Prioritāras reglamentētās profesijas

42. Dalībvalstīm būtu iespējami labāk jāizmanto no valsts un Savienības avotiem pieejamie prasmju apzināšanas dati par darbaspēka un prasmju trūkumu, kā arī jāpieprasa attiecīgajām iestādēm ziņot par paredzamo darbaspēka trūkumu to kompetencē esošajās reglamentētajās profesijās. Dalībvalstīm šie dati būtu jāizmanto darbaspēka plānošanai, arī tādiem mērķiem kā to prioritāro reglamentēto profesiju apzināšana, kurās būtu jāpiesaista trešo valstu piederīgie, to trešo valstu apzināšana, ar kurām varētu noslēgt partnerības, un prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūras pielāgojumi.
43. Kompetentajām iestādēm būtu jābalstās uz iepriekšējiem lēmumiem vai jāpilnveido zināšanas par attiecīgo trešo valstu kvalifikācijām, kas piemērojamas prioritārām reglamentētajām profesijām, nolūkā:
 - a) izveidot paātrinātas darbplūsmas, arī norīkojot papildu darbiniekus, reaģēšanai uz jaunu vai neatliekamu atzīšanas prioritāti;
 - b) samazināt apstrādes laiku tā, lai četrās nedēļās no pilnīga pieteikuma iesniegšanas dienas varētu pieņemt pienācīgi pamatotu lēmumu;
 - c) līdz minimumam samazināt prasības atzīšanas pieteikumiem;
 - d) apzināt būtiskus izglītības un apmācības aspektus, kas ir atšķirīgi attiecīgajās trešās valstīs, lai izstrādātu pielāgotus pārejas kursus trešo valstu piederīgajiem.
44. Kompetentajām iestādēm būtu jāizpēta mehānismi, kas trešo valstu piederīgajiem ļautu ātrāk sākt prioritāru reglamentēto profesiju praktizēšanu jau tūlīt pēc tam, kad atzīšanas pieteikums ir iesniegts, bet kamēr pieteikuma izskatīšanas procedūra vēl nav pabeigta, tostarp:
 - a) pagaidu darba iespējas uzraudzībā, kas organizēta saskaņā ar valsts praksi attiecībā uz konkrēto profesiju;
 - b) pagaidu darba iespējas, ko papildina apmācība un novērtēšana;
 - c) darbs asistenta līmeņa amatos, kas saistīts ar profesiju un paver iespēju pēc pozitīva atzīšanas lēmuma sākt pilnībā praktizēt profesiju.

45. Kompetentajām iestādēm būtu jāpiedāvā trešo valstu piederīgajiem valodu apmācība, kas atvieglotu viņu iespējas praktizēt prioritāro reglamentēto profesiju gadījumos, kad viņi atbilst visām atzīšanas prasībām.

V NODAĻA

PRASMJU UN KVALIFIKĀCIJAS ATZĪŠANA DARBASPĒKA MIGRĀCIJAS IETVAROS

Šajā nodaļā sniegtie ieteikumi attiecas uz valstu iestādēm, kas iesaistītas darbaspēka migrācijas procedūrā, kā minēts 5. punkta c) apakšpunktā.

46. Valstu iestādēm, kas iesaistītas prasmju un kvalifikācijas atzīšanā, migrācijā un nodarbinātībā, būtu cieši jāsadarbojas, lai racionalizētu darbaspēka migrācijas procesus, vienlaikus ņemot vērā sociālo partneru un nozares, jo īpaši MVU, viedokļus.
47. Dalībvalstīm būtu jānodrošina skaidra informācija par to, kuros procesos, piemēram, sistēmās uz punktu pamata, prasmju un kvalifikācijas atzīšana ir vajadzīga, lai saņemtu vīzu vai darba un uzturēšanās atļauju attiecīgajā dalībvalstī.
48. Lai trešo valstu piederīgie varētu bez liekas kavēšanās iesaistīties darba tirgū, dalībvalstīm būtu jāveicina prasmju un kvalifikācijas agrīna atzīšana, vajadzības gadījumā veicot novērtēšanu pirms izceļošanas no izcelsmes valsts.
49. Lai darbaspēka migrācijas ietvaros mazinātu pārāk augstas kvalifikācijas risku, valstu iestādēm būtu jāievēro pieeja "prasmju pirmajā vietā". Procedūrā par prioritāti būtu jānosaka prasmju un pieredzes novērtēšana nolūkā apzināt trešo valstu piederīgo pilnīgu potenciālu un atbalstīt viņu integrāciju darba tirgū prasmēm atbilstīgos amatos. Valstu iestādēm būtu jāizvērtē novērtējumus balstīt tikai uz kvalifikāciju.

VI NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

Vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana

50. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pret Savienības pilsoņiem, kuriem ir Savienībā vai trešā valstī iegūta kvalifikācija, ir ne mazāk labvēlīga attieksme kā pret trešo valstu piederīgajiem ar tādu pašu kvalifikāciju.
51. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka Savienībā iegūta kvalifikācija tiek atzīta vienādi neatkarīgi no tā, vai tā ir Savienības pilsoņiem vai trešo valstu piederīgajiem.
52. Dalībvalstīm būtu jāizmanto sava rīcības brīvība, lai vienkāršotu un paātrinātu valsts procedūru kvalifikācijas atzīšanai. Ja procedūra dalībvalstī ir elastīgāka nekā tā, kas noteikta Direktīvā 2005/36/EK, dalībvalstij būtu jāapsver, vai trešā valstī iegūtas kvalifikācijas atzīšanā varētu izmantot līdzīgu elastīgu pieeju.

Komisijas atbalsts

53. Komisija veicinās informācijas apmaiņu un sadarbību starp dalībvalstīm trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanā, izmantojot arī savstarpēju mācīšanos, labas prakses apmaiņu un veicinot sadarbību starp dalībvalstīm, sociālajiem partneriem, ieinteresētajām personām, atzīšanas iestādēm un starptautiskām organizācijām. Komisija organizēs sanāksmes Profesionālās kvalifikācijas atzīšanas koordinātoru grupā un citās attiecīgās struktūrās, piemēram, Eiropas Kvalifikāciju ietvarstruktūras Konsultatīvajā grupā, Darbaspēka migrācijas platformā, Eiropas Integrācijas tīklā, ES talantu fonda vadības grupā un Eiropas nacionālo informācijas centru un nacionālo akadēmiskās atzīšanas informācijas centru tīklos (ENIC un NARIC tīklos).
54. Komisija aicinās dalībvalstis ziņot par valstu iniciatīvām, reformām, labu praksi un statistiku trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas jomā.

55. Lai reformētu valstu sistēmas un atvieglotu trešo valstu piederīgo prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procesu, Komisija pēc dalībvalstu pieprasījuma var sniegt tām īpaši pielāgotu atbalstu un nodrošināt speciālās zināšanas tehniskā atbalsta instrumenta satvarā.
56. Komisija strādās, lai uzlabotu atzīšanas procesu pārredzamību un pieejamību:
- mudinot dalībvalstis izstrādāt semantiski sadarbspējīgas atzīšanas procesu un lēmumu datubāzes, kas spēj ģenerēt sastatīšanas apliecinājumus, un palīdzot dalībvalstīm izstrādāt šīs datubāzes;
 - turpinot atbalstīt ENIC un NARIC tīklus un mudinot dalībvalstis apsvērt NARIC kompetences paplašināšanu, aptverot profesionālās izglītības un apmācības (PIA) kvalifikācijas;
 - palīdzot dalībvalstīm iekļaut reglamentēto profesiju datubāzē informāciju par dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kas atbild par trešo valstu piederīgo kvalifikācijas atzīšanu, ļaujot viņiem strādāt reglamentētās profesijās;
 - nodrošinot piekļuvi informācijai tiešsaistē, lai palīdzētu trešo valstu piederīgajiem izprast prasmju un kvalifikācijas atzīšanas prasības Savienībā.
57. Komisija izmantos Savienības instrumentus, lai veicinātu izpratni par prasmēm un kvalifikāciju, kas iegūtas prioritārās trešās valstīs un ir būtiskas trūkuma novēršanai Savienības darba tirgū. Komisija:
- sadarbosies ar Eiropas Izglītības fondu (ETF), ENIC un NARIC tīkliem, Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistru, dalībvalstīm un trešām valstīm, lai izstrādātu norādījumus par trešo valstu kvalifikācijas sistēmām un konkrētām kvalifikācijām, salīdzinot Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru ar nacionālajām kvalifikāciju ietvarstruktūrām un mērķorientēti novērtējot trešo valstu praksi akreditācijas un kvalitātes nodrošināšanas jomā;
 - nodrošinās, ka platforma "Europass" ietver jaunāko informāciju par atzīšanas praksi un attiecīgajiem tiesību aktiem trešās valstīs saskaņā ar Lēmuma (ES) 2018/646 3. panta 2. punkta d) apakšpunktu;
 - izpētīs iespēju, pamatojoties uz Ukrainai domāto resursu centru, izveidot vēl citus tiešsaistes resursu centrus ar informāciju par prasmēm un kvalifikācijām;
 - izpētīs iespēju izstrādāt Savienības līmeņa rīku, kas attiecībā uz konkrētām trešo valstu kvalifikācijām spēj ģenerēt sastatīšanas apliecinājumus, kuru pamatā ir saskaņota veidne un kuri aptver vairākas dalībvalstis;
 - atsevišķu trešo valstu valodās tulkos rīkus, kas atvieglo trešo valstu piederīgo prasmju novērtēšanu (piemēram, "Europass", ES prasmju profila noteikšanas rīku, kas paredzēts trešo valstu piederīgajiem).

Briselē, 2023. gada 15. novembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Thierry BRETON